

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging (KNNV)

05d GEDACHTEN OVER NATUURSTUDIE

Geldig tot: maart 2030

Ledenvergadering maart 2026

Je kunt de doelstellingen van onze vereniging op vele manieren nastreven. Wij raadplegen de leden eens in de vier jaar op de punten organisatie, natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming.

GEDACHTEN OVER NATUURSTUDIE

Dit beleidsstuk van de ledenvergadering vormt de opdracht aan de Secretaris Natuurstudie om de activiteiten rond natuurstudie vorm te geven. In het jaarverslag rapporteert de secretaris over de concrete invulling.

1 BELANG VAN NATUURSTUDIE

Meten is weten; of in ieder geval het begin daarvan. Zonder waarnemingen valt er over de natuur niets te zeggen. Let er wel op dat er een verschil is tussen data en informatie oftewel tussen een verzameling waarnemingen en ecologische kennis. Vaak vergt het veel werk om van waarnemingen tot echte kennis te komen.

1.1 NATUURWAARNEMERS

Ecologen hebben een studie natuurwaarnemen gedaan met daarbij manieren om daaruit zinvolle informatie te destilleren.

Een amateurvereniging heeft dat soort hoog opgeleide waarnemers meestal niet in eigen huis. Wel zullen er mensen zijn die interesse hebben in soortgroepen en het leuk vinden om waarnemingen te doen. Het is belangrijk om die groep te faciliteren en de werkkraft in goede banen te leiden.

1.2 WAARNEMINGEN

Het mooiste is wanneer waarnemingen kunnen worden gebruikt om een ecologisch probleem op te lossen. Het blijkt dat in de praktijk elk probleem om zijn eigen doelgerichte waarnemingen vraagt. De kans dat een waarneming uit het verleden in een actueel probleem kan worden ingezet is praktisch nul.

Gegevens verzamelende organisaties als Sovon (vogels), Floron (planten), Vlinderstichting (vlinders), enz. hebben als doelstelling de toestand van soortgroepen te volgen. Zij hebben daartoe waarnemingsprotocollen opgezet die tot de gewenste kennis leidt. Als je wil bijdragen aan de landelijke kennis van soortgroepen, moet je je aansluiten bij die protocollen: broedvogelmonitoring van vogels, kilometerhokken inventariseren, vlindertrajecten lopen, enz. Vaak zijn daarvoor apps beschikbaar zoals Vera voor planten of portals waarop je de waarnemingen en allerlei andere zaken kunt invoeren.

Ook in onze contacten met beheerders als gemeentes, Hoogheemraadschap van Delfland, Technische Universiteit Delft, Natuurmonumenten en particulieren worden meestal speciale waarnemingsprotocollen gebruikt of opgesteld om uitspraken te kunnen doen over beheer en ontwikkelingen in de soortgroepen. Te denken valt aan de Nectarindex van de Vlinderstichting en Floron en de mogelijkheden van TurboVeg en SynBioSys / Associa en eigenbouw software voor de analyse van vegetaties.

Losse waarnemingen, zoals verzameld met Waarneming.nl hebben veel minder nut voor de gegevens verzamelende organisaties. Sovon wil die zelfs helemaal niet hebben, maar andere landelijke databases doen niet zo moeilijk. Je ziet wel dat voor lokaal gebruik Waarneming.nl handig kan zijn om een doelgroep te informeren. De vogelaars van Midden-Delfland laten elkaar zo weten dat de grutto's weer in het land zijn bijvoorbeeld. Maar voor Sovon voeren zij het protocol voor broedvogeltellingen uit voor de rapportage over de weidevogels. Voor elke soortgroep moet je dus even op de website kijken of je via

Waarneming.nl moet aanleveren of via een speciale app of formulier. Bedenk voordat je gaat waarnemen wie je daar gelukkig mee maakt en vraag er die persoon of instantie ook naar.

1.3 GEBRUIK WAARNEMINGEN

Om waarnemingen effectief te kunnen inzetten in beheeradvies of natuurbescherming moeten die meestal bewerkt worden. Voor specifieke gevallen moet je zelf de verwerking bedenken en uitvoeren. Voor een aantal vaker voorkomende situaties kan dat geautomatiseerd. Zo geeft de Nectarindex van Floron en de Vlinderstichting een voorschrift hoe je een berm inventariseert en na invullen op de website komt er een kant en klaar maaiadvies uit.